

Móser Zoltán

Reggeltől estig

(Egyetem után írtam a budapesti albérletemben, amikor nem volt munkahelyem)

Ma holnap van.
 Fel kell kelni.
 Mennyi az idő?
 Megállt az óra.
 Enni kellene. Itthon nincs semmi.
 Akkor nincs reggeli.
 No, akkor most mit kell csinálni?
 Befűteni. De nincs fönt tűzifa.
 Lemegyek fáért.
 Nincs balta.
 Megyek kérni. Aztán visszaadom.
 Egy vödörben felviszem a fát. Nehéz.
 Leteszem a vödört. Előkeresem a kulcsot. Kinyitom az ajtót.
 Ledobom a fát.
 Papírt keresek. Bekészíttek.
 Hol a gyufa.
 Nincs.
 Kérek a szomszédból. Ki akarom fizetni. Nem fogadják el.
 Begyűjtök.
 Elalszik.
 Teszek még papírt.
 Megint begyűjtök. Most ég.
 Egy perc, és megint elalszik.
 Újból papír: a volt „pg.” (Politikai gazdaságtan) jegyzeteim, amiből az első vizsgámon kirúgtak, mert nem olvastam el az *Ázsiai termelési módot*.
 Most mintha sikerülne. Bár a szoba szaga – meg a ruhám szaga – mint otthon a füstölőé.
 Kinyitom az ablakot. Jé, esik az eső.
 Miért esik?
 Előveszem naptáramat, a mindentudót.
 Benne van, hogy ebéd után s aztán...
 De hol fogok ebédelni?
 Előveszem a bukszámat, s megszámolom a pénzem: 11 Ft.
 Irány a „Lordok Háza.”
 Fáj a gyomrom. Inni kellene pálinkát.
 Találok valahol még egy tízest.
 Bemegyek a sarki kocsmába.
 Jó hely. Nekem való.
 Később elmegyek fotózni. Majd egy szerkesztőségbe.
 Ott közben egy telefont is sikerült elintézni.
 Mehetek haza.
 Az ABC-nél leszálllok.
 Megveszem a szokásos negyed kiló barnát.
 Selyempapírba csomagolják.
 Úri vacsorám lesz, hisz otthon van még szalonnám és tojásom.
 Megyek a házmesterhez a postámért.
 Négy levél: várnak, nem várnak, közöljük, nem közöljük.
 Jól van.
 Előhívom a filmet a fürdőszobában.

Vacsorázni kellene.
 De hol van a tojás? A szalonna sincs meg. (Ki ette meg?)
 Előveszem a naptáramat, és lapozok a címek között: hová mehetnék kérni?
 Villamosra ülök. Nincsenek otthon.
 Irány dél!
 Otthon vannak. Szeretettel fogadnak. Kérdezik, ennék-e vagy innék-e valamit?
 Mindent elfogadok.
 Mindent megköszönök.
 Megyek az utcán.
 Elégedett vagyok.
 (1971)

Jel vagy üzenet?

Úgy veszem észre, hogy velem minden ötödik évben történik valami. Öt évig jártam egyetemre, azután öt évig laktam Budapesten, majd amikor megházasodtam, Zsámbékra kerültem, ahonnan ötévente öt kilométert költöztünk. Azután (ezt felváltva) ötévente ért egy kisebb baleset: mindig a jobb kezemet törtem el. Öt évig foglalkoztam Bartókkal, majd öt évig csak Kodályal. Azután szokásaim is nagyjából így, ötévente változnak. Nyilván az egyetem öt éve miatt a kollégiumban csak zuhanyoztam, aztán – mivel szolgálati lakásunkban nem volt zuhany a fürdőszobában –, jött a kád, majd újra változott minden.

Most éppen a kád utáni (a „feredőzés” utáni) öt éves ciklus elején vagyok, és csak a fogyasztásmérő (meg a kiküldött számla) tudja megmondani, naponta mennyit állok bent a zuhany alatt. (Itt próbálok mindent le- és kimosni magamból, magamról.) De nemcsak a számlából, hanem abból is látni, hogy huzamos ideig vagyok ott bent, mert a végén az ablak is, a tükör is teljesen bepárásodik.

Eddig ebben nincs semmi különös, de a napokban azt vettem észre, ahogy lassan leperegnek a tükörről a nedvesség cseppjei, egy almára emlékeztető rajzolat jelenik meg középen. – Majd letörölöm – határoztam el minden alkalomkor, de aztán valahogy mindig elfelejtettem. Viszont az elmúlt napokban, borotválkozáshoz készülődve, nagyon zavart az a rajz, ezért elővettem tisztítószert és letöröltem. Csak úgy fénylett, csillogott az a tükör – egy napig. Mert másnap, amikor a törülközés végén hátra néztem, újra és ismét ott volt az alma-forma. Ez nem véletlen, gondoltam, és egész este azon tűnődtem, hogy mire véljem ezt az egészet? Jelenség lenne, vagy csak jel? (Hisz az alma, mint jelkép, messzire vezet.) De felfoghatom üzenetnek is ezt az ábrát. Ha így van, akkor ki és mit üzen nekem?

Ezzel még nem ért véget ez a történet, csak ennek misztikus része. Ugyanis tegnap este szóltam az egyik „családtagnak” – a látottak megerősítését remélve –, hogy nézze meg már, milyen érdekes képet rajzol a tükörre a pára. Nézte, nézte és bólintva mondta: – De érdekes, olyan, mint egy körte.

III.

Elmesélem, hogy mi történt a minap velem. Látszólag semmi sem történt – hál’ Istennek semmi rossz nem történt – de mégis különös volt az a nap, az az út.

Szeged mellől indultunk el kocsival, ahol a gyerekek és az unokák között töltöttük az ünnepet. Két és fél óra múlva Szekszárdon feltettük Balázs fiúkat autóbuszra, aki Pécsre ment tovább. Szekszárd életem meghatározó része, miközben alig töltöttem ott néhány napot: ugyanis itt születtem 1946. március 11-én, és gimnazista koromban itt nyertem először futóversenyt.

Szekszárdról három úton is jöhettünk volna hazafelé: a hirtelen választás alapján az elágazónál Siófok felé kanyarodtunk. Ez az út a Tevel mellett halad el. Ez a Tolna megyei falu életem legfontosabb része: itt laktam, itt nőttem fel, itt éltem 18 éves koromig.

Láttam is magamat a teveli elágazónál 12 évesen: egyszer itt vártunk hárman biciklivel egy különjáratot. Az akkori testnevelő tanárunk hozott azon három demizson bort, és nekünk kellett hazavinni. Ezeket a demizsonokat, ahogy sejteni lehet, mi néha jól meg-meghúztuk, s aztán egy kútnál vízzel pótoltuk. Ha rájöttek volna...! Még most is megborzongok, amikor ez eszembe jut.

Tevelre csak akkor kanyarodok be, ha néhány órát, vagy többet eltölthetek. De most sietni akartunk, ezért vágattunk tovább Hőgyészen, Szakályon, Iregszemcsén, Ságváron át a balatoni autópályáig.

S ahogy leírtam Hőgyész nevét, pontosabban, amikor megláttam a postát, rögtön annak az öt évnek a kínos emléke jutott eszembe, amikor itt, az egyik lakószobába jártam hegedűórákra. Ennyi idő alatt összesen csak egy nótát tanultam meg eljátszani. Hogy miért erőltették szüleim ezt a terméketlen tanulást – hozván nagyon szégyenteljes helyzetbe engem –, számomra megmagyarázhatatlan, hisz rövid időn belül kiderült, hogy teljesen fölösleges pénz- és időpocsékolás.

Iregszemcsén, a kastély mellett elhaladva, nagyot dobbant a szívem: két beteg (iker) öcsém itt járt iskolába. (Azóta mindkettő meghalt.) Ságváron átmenve büntudatot éreztem: illett volna megállnom itt is, hisz gyermekkoromban minden nyarat itt, anyai nagyanyám és nagynénémnél töltöttük. Ők is már a temetőben nyugszanak.

Ságváron rögtön Szokoly nagyanyám arca jött elő, mivel az előző napokban nagyítottam ki újra a róla készült portrémat. (Ez a kép titokban rejtőzködve készült, mert nem engedte magát lefényképezni: – Ne csúfoskodjál! – ezt mondta, amikor látta, hogy felemelem a gépet.) Szébb és ráncosabb arcot csak egyet láttam és fényképeztem: ez Kós Károly volt Kolozsvárott. (De őt nem zavarta ez, „kölcsonadta” az arcát.)

Siófoknál rákanyarodtam az autópályára és fél óra múlva már Fehérvárott jártam (a gyerekek itt jártak gimnáziumba), aztán következett Bicske, ahová két évtizeddel ezelőtt költöztünk.

Ha Siófokról Budapestre megyek, itt jártam a bölcsészkarra és az Eötvös Kollégiumban laktam, a fővárosból pedig Zsámbékra és Mányra – mindkét faluban 5-5 évig laktunk házasságkötés után –, akkor majd minden helyet érintettünk volna 5 óra alatt, ahová 62 évem minden napja és emléke kötődik. (Csak a bonyhádi gimnázium és kollégium, maradt volna ki.)

Átrohantam az életemen? Igen, ezért voltam olyan nyugtalan és szomorú aznap este: 90-100 kilométeres sebességgel ugyan lehet, de nem illik robogni az emlékek tájain. Nem adja vissza az éveket, hónapokat, napokat, órákat és a pillanatokat. A rohanó idő nem enged emlékezni. Dehát én aznap nem is ezt akartam: közlekedni, sietni, hazafelé. És mégis emlékeztem, s közben láttam magamat is: azt, aki voltam. Aki együtt él velem. Ki tudja, még meddig...

Németh János: Várakozás